

## SUPPORTING INDUSTRIES IN THAI NGUYEN PROVINCE: CURRENT SITUATION AND POLICY IMPLICATIONS

Pham Thi Thanh Mai<sup>1\*</sup>, Nguyen Dang Binh<sup>2</sup>

<sup>1</sup>TNU - University of Economics and Business Administration

<sup>2</sup>TUETECH University

| ARTICLE INFO                 |           | ABSTRACT                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Received:                    | 07/4/2026 | This paper examines the development of supporting industries in Thai Nguyen province during the period 2020 - 2024 using secondary data, descriptive statistics, and time-series comparison. The findings indicate that the manufacturing and processing sector remains a key driver of the province's economic growth, providing an important foundation for the development of supporting industries. Although the number of enterprises has increased, most firms are still small in scale, with limited technological capabilities and low participation in supply chains. Despite the strong inflow of foreign direct investment into manufacturing, its spillover effects on domestic firms remain limited. In addition, the structure of supporting industries is imbalanced, with a concentration in low-value-added sectors. Based on these findings, the study proposes several policy implications to enhance firm capabilities, strengthen linkages between domestic enterprises and foreign direct investment firms, and promote the sustainable development of supporting industries in the province. |
| Revised:                     | 18/5/2026 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Published:                   | 18/5/2026 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| KEYWORDS                     |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Supporting industries        |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Industrial development       |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Manufacturing and processing |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Enterprises                  |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Thai Nguyen province         |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

## CÔNG NGHIỆP HỖ TRỢ TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN: THỰC TRẠNG VÀ HÀM Ý CHÍNH SÁCH

Phạm Thị Thanh Mai<sup>1\*</sup>, Nguyễn Đăng Bình<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - ĐH Thái Nguyên

<sup>2</sup>Trường Đại học Kinh tế - Công nghệ Thái Nguyên

| THÔNG TIN BÀI BÁO      |           | TÓM TẮT                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ngày nhận bài:         | 07/4/2026 | Bài viết phân tích thực trạng phát triển công nghiệp hỗ trợ tại tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2020–2024 trên cơ sở dữ liệu thứ cấp và phương pháp thống kê mô tả kết hợp so sánh theo thời gian. Kết quả cho thấy công nghiệp chế biến, chế tạo tiếp tục giữ vai trò chủ đạo trong tăng trưởng kinh tế của tỉnh, tạo nền tảng quan trọng cho phát triển công nghiệp hỗ trợ. Số lượng doanh nghiệp trong lĩnh vực này có xu hướng gia tăng, song phần lớn vẫn có quy mô nhỏ, năng lực công nghệ hạn chế và mức độ tham gia vào chuỗi cung ứng còn thấp. Mặc dù dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài tập trung mạnh vào lĩnh vực sản xuất công nghiệp, hiệu ứng lan tỏa tới khu vực doanh nghiệp trong nước chưa rõ nét. Bên cạnh đó, cơ cấu ngành công nghiệp hỗ trợ còn mất cân đối, tập trung nhiều vào các ngành giá trị gia tăng thấp. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số hàm ý chính sách nhằm nâng cao năng lực doanh nghiệp, thúc đẩy liên kết giữa doanh nghiệp trong nước với khu vực đầu tư trực tiếp nước ngoài và phát triển công nghiệp hỗ trợ theo hướng bền vững. |
| Ngày hoàn thiện:       | 18/5/2026 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Ngày đăng:             | 18/5/2026 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| TỪ KHÓA                |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Công nghiệp hỗ trợ     |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Phát triển công nghiệp |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Chế biến, chế tạo      |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Doanh nghiệp           |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Tỉnh Thái Nguyên       |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.15334>

\* Corresponding author. Email: maipth@tueba.edu.vn

## 1. Giới thiệu

Trong bối cảnh tái cấu trúc chuỗi cung ứng và xu hướng dịch chuyển sản xuất sang các nền kinh tế đang phát triển, công nghiệp hỗ trợ (CNHT) ngày càng đóng vai trò quan trọng trong nâng cao năng lực tự chủ và khả năng tham gia chuỗi giá trị toàn cầu [1], [2]. Tại Việt Nam, mặc dù CNHT đã được quan tâm thúc đẩy thông qua nhiều chính sách, song mức độ phát triển giữa các địa phương còn có sự khác biệt đáng kể [3].

Khái niệm CNHT được hình thành từ các nghiên cứu và chính sách công nghiệp của Nhật Bản, dùng để chỉ các ngành cung cấp linh kiện, phụ tùng, vật liệu và dịch vụ cho các ngành công nghiệp chế tạo và lắp ráp [4], [5]. Về bản chất, CNHT là một bộ phận cấu thành quan trọng của hệ sinh thái công nghiệp, có mối quan hệ chặt chẽ với các ngành công nghiệp hạ nguồn và đóng vai trò nền tảng trong việc hình thành các cụm liên kết ngành [6], [7]. Sự phát triển của CNHT thường gắn liền với sự tập trung không gian sản xuất, giúp giảm chi phí giao dịch, thúc đẩy lan tỏa công nghệ và tăng cường liên kết giữa các doanh nghiệp trong chuỗi cung ứng.

Các nghiên cứu quốc tế cho thấy CNHT đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao giá trị gia tăng nội địa và thúc đẩy quá trình nâng cấp công nghiệp. Sự phát triển của hệ thống nhà cung ứng nội địa là điều kiện then chốt giúp các nền kinh tế giảm phụ thuộc vào nhập khẩu đầu vào và gia tăng khả năng chống chịu trước các cú sốc bên ngoài [3], [8]. Các nghiên cứu cũng chỉ ra rằng mức độ tham gia và khả năng nâng cấp trong chuỗi giá trị toàn cầu phụ thuộc lớn vào năng lực công nghệ và mức độ liên kết giữa doanh nghiệp nội địa với các tập đoàn đa quốc gia [9], [10]. Chính sách công nghiệp hiện đại cần chuyển từ thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) sang tăng cường liên kết với doanh nghiệp trong nước thông qua CNHT [11]. CNHT phát triển là điều kiện then chốt để nâng cao năng lực cạnh tranh công nghiệp và gia tăng giá trị nội địa, đặc biệt trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển dịch chuỗi cung ứng [8].

Tại Việt Nam, nhiều nghiên cứu đã phân tích thực trạng CNHT và chỉ ra những hạn chế cơ bản như quy mô doanh nghiệp nhỏ, trình độ công nghệ thấp và khả năng tham gia chuỗi cung ứng còn hạn chế [12], [13]. Nghiên cứu nhấn mạnh vai trò của chính sách trong việc thúc đẩy phát triển CNHT thông qua hỗ trợ doanh nghiệp và hoàn thiện môi trường thể chế [14]. Các nghiên cứu gần đây tiếp tục khẳng định yêu cầu phát triển CNHT gắn với đổi mới công nghệ, chuyển đổi số và đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế, đặc biệt trong bối cảnh tái cấu trúc chuỗi cung ứng toàn cầu [15], [16]. Đồng thời, chính sách công nghiệp tại Việt Nam cũng có sự chuyển dịch theo hướng thúc đẩy liên kết giữa doanh nghiệp FDI và doanh nghiệp trong nước [17]-[20].

Ở cấp địa phương, một số nghiên cứu tại Bắc Ninh, Đồng Nai, Thành phố Hồ Chí Minh cho thấy CNHT phát triển tốt hơn tại những địa phương có hệ thống khu công nghiệp đồng bộ, chính sách chuyên biệt và cơ chế kết nối hiệu quả giữa doanh nghiệp nội địa với doanh nghiệp FDI. Tuy nhiên, các nghiên cứu này chủ yếu tập trung vào các địa phương có nền công nghiệp phát triển sớm, trong khi các tỉnh có đặc điểm “FDI dẫn dắt nhưng CNHT nội địa còn hạn chế” như Thái Nguyên vẫn chưa được phân tích một cách đầy đủ và hệ thống [21]-[23].

Mặc dù đã có một số nghiên cứu đề cập đến phát triển CNHT ở Việt Nam và một số địa phương, song các nghiên cứu chuyên sâu, cập nhật và có hệ thống về CNHT trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên vẫn còn hạn chế. Phần lớn các nghiên cứu hiện có mới dừng lại ở phân tích từng khía cạnh riêng lẻ hoặc mô tả thực trạng, chưa gắn kết chặt chẽ giữa không gian công nghiệp, nguồn lực DN và kết quả sản xuất, kinh doanh trong một khung phân tích thống nhất. Thái Nguyên là một trong những tỉnh có tốc độ phát triển công nghiệp nhanh, công nghiệp giữ vai trò trụ cột trong cơ cấu kinh tế nhưng đến nay chưa có nhiều nghiên cứu phân tích toàn diện thực trạng phát triển CNHT của tỉnh gắn với yêu cầu nâng cao liên kết chuỗi giá trị và phát triển công nghiệp bền vững trong bối cảnh mới. Xuất phát từ thực tiễn đó, bài viết này nhằm đánh giá thực trạng phát triển CNHT trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2020–2024, làm rõ những kết quả đạt được, những tồn tại và nguyên nhân chủ yếu, từ đó đề xuất một số hàm ý chính sách nhằm thúc đẩy phát triển CNHT của tỉnh trong giai đoạn tới.



trình mở rộng CNCBCT của tỉnh. Sự gia tăng số lượng DN CNCBCT là điều kiện quan trọng thúc đẩy hình thành và mở rộng khu vực DN CNHT trên địa bàn tỉnh.

Về cơ cấu DN CNCBCT, số DN có quy mô vốn nhỏ (dưới 1 tỷ đồng và từ 0,5 đến dưới 1 tỷ đồng) chỉ chiếm lần lượt 10,16% và 16,41% tổng số DN cùng quy mô. Tỷ lệ này thấp hơn mức bình quân chung, cho thấy CNCBCT ít tập trung ở nhóm DN siêu nhỏ [25]. Có thể nhận định bước đầu rằng CNHT của tỉnh có xu hướng gắn với các dự án đầu tư quy mô lớn, sử dụng nhiều lao động, công nghệ tương đối hiện đại và yêu cầu cao về quản trị sản xuất.

### 3.3. Cơ cấu ngành công nghiệp hỗ trợ

Bảng 2 cho thấy, trong cơ cấu ngành CNCBCT của tỉnh, các ngành có tính chất CNHT chiếm tỷ trọng đáng kể, phản ánh tiềm năng phát triển CNHT gắn với các ngành công nghiệp chủ lực. Trong đó, ngành sản xuất sản phẩm (SP) từ cao su và plastic có số lượng DN lớn nhất trong toàn bộ khu vực; số DN chiếm khoảng 31–32% tổng số DN CNCBCT qua các năm.

**Bảng 2. Cơ cấu doanh nghiệp của một số nhóm ngành CNCBCT tại Thái Nguyên từ 2020-2024 (%) [25]**

| Chỉ tiêu                                                                            | 2020  | 2021  | 2022  | 2023  | 2024  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Sản xuất các SP từ cao su và plastic                                                | 32,50 | 32,62 | 31,79 | 30,81 | 31,39 |
| Sản xuất kim loại                                                                   | 1,19  | 1,33  | 1,04  | 1,66  | 1,58  |
| Sản xuất SP từ kim loại đúc sẵn (trừ máy móc thiết bị)                              | 2,91  | 3,06  | 2,90  | 2,59  | 2,47  |
| Sản xuất các SP điện tử, máy vi tính và SP quang học                                | 1,19  | 1,46  | 1,28  | 1,14  | 1,18  |
| Sản xuất máy móc thiết bị khác                                                      | 1,45  | 1,46  | 1,74  | 2,07  | 2,27  |
| Công nghiệp CBCT khác (sản xuất dụng cụ y tế, dụng cụ chính xác, dụng cụ quang học) | 32,50 | 32,62 | 31,79 | 30,81 | 31,39 |

Bảng 3 cho thấy, cơ cấu sản phẩm công nghiệp của tỉnh Thái Nguyên đang có sự chuyển dịch theo hướng giảm dần tỷ trọng các sản phẩm công nghiệp truyền thống, đồng thời gia tăng vai trò của các sản phẩm CNCBCT có giá trị gia tăng cao. Xu hướng này tạo nền tảng thuận lợi cho việc phát triển CNHT theo chiều sâu, song cũng đặt ra yêu cầu đối với tỉnh trong thời gian tới.

**Bảng 3. Một số sản phẩm công nghiệp chủ yếu của tỉnh Thái Nguyên từ 2020 – 2024 [25]**

| Sản phẩm                 | ĐVT        | 2020     | 2021     | 2022      | 2023      | 2024      |
|--------------------------|------------|----------|----------|-----------|-----------|-----------|
| Điện thoại thông minh    | Triệu SP   | 83,0     | 98,2     | 102,8     | 91,3      | 96,5      |
| Máy tính bảng            | Triệu SP   | 17,9     | 9,6      | 8,4       | 10,0      | 10,3      |
| Xi măng các loại         | 1.000 tấn  | 2.928,1  | 2.879,7  | 2.917,8   | 2.572,4   | 2.378,8   |
| Sản phẩm may             | 1.000 SP   | 73.996,0 | 81.486,2 | 100.447,0 | 106.226,8 | 110.675,8 |
| Gạch xây dựng            | Triệu viên | 180,0    | 176,5    | 177,5     | 173,7     | 136,4     |
| Thép cán kéo các loại    | 1.000 tấn  | 1.517,5  | 1.426,4  | 1.457,8   | 1.277,5   | 1.391,1   |
| Thiết bị và dụng cụ khác | Triệu SP   | 1.271,9  | 1.519,4  | 1.848,4   | 1.800,9   | 2.146,4   |

### 3.4. Trình độ và năng lực của doanh nghiệp

Bảng 4 phản ánh trình độ, năng lực và vai trò của ngành công nghiệp trong nền kinh tế tỉnh Thái Nguyên, đồng thời cho thấy vị trí trung tâm của phát triển CNHT trong tăng trưởng công nghiệp và trong phát triển CNCBCT của tỉnh giai đoạn 2020–2024.

**Bảng 4. Giá trị sản xuất của tỉnh Thái Nguyên theo giá hiện hành giai đoạn 2020 – 2024 [25]**

| Diễn giải | Toàn tỉnh      |                 | Toàn ngành công nghiệp |                 | CNCBCT         |                 |
|-----------|----------------|-----------------|------------------------|-----------------|----------------|-----------------|
|           | GTSX (tỷ đồng) | Tốc độ tăng (%) | GTSX (tỷ đồng)         | Tốc độ tăng (%) | GTSX (tỷ đồng) | Tốc độ tăng (%) |
| 2020      | 116.008        | 7,59            | 59.883                 | 7,48            | 54.289         | 8,23            |
| 2021      | 125.808        | 8,45            | 65.028                 | 8,59            | 59.625         | 9,83            |
| 2022      | 142.950        | 13,63           | 74.714                 | 14,90           | 69.267         | 16,17           |
| 2023      | 152.036        | 6,36            | 78.683                 | 5,31            | 71.600         | 3,37            |
| 2024      | 162.425        | 6,83            | 82.429                 | 4,76            | 74.361         | 3,86            |

Ghi chú: GTSX: Giá trị sản xuất

Ngành CNCBCT tiếp tục giữ vai trò dẫn dắt trong tăng trưởng công nghiệp. Giá trị sản xuất của ngành tăng từ 54.289 tỷ đồng năm 2020 lên 74.361 tỷ đồng năm 2024, với tốc độ tăng trưởng bình quân đạt 8,29%/năm, cao hơn mức tăng của toàn ngành công nghiệp (8,21%). CNCBCT luôn chiếm tỷ trọng rất lớn trong tổng giá trị sản xuất công nghiệp, đóng vai trò quyết định. Đây chính là nền tảng quan trọng cho sự phát triển của CNHT, bởi sự gia tăng quy mô và giá trị sản xuất của CNCBCT sẽ kéo theo nhu cầu lớn về linh kiện, phụ tùng, vật liệu và dịch vụ CNHT.

Do hạn chế dữ liệu tại Niên giám thống kê tỉnh năm 2024, một số chỉ tiêu được cập nhật đến năm 2023. Bảng 5 cho thấy lợi nhuận của khu vực CNCBCT gần như quyết định toàn bộ lợi nhuận của khu vực DN tỉnh Thái Nguyên. Cụ thể, năm 2022, LNTT của khu vực CBCT đạt 57.530,8 tỷ đồng, cao hơn tổng LNTT chung, phản ánh mức độ phụ thuộc rất lớn của nền kinh tế tỉnh vào khu vực công nghiệp. Mặc dù giá trị sản xuất công nghiệp tăng lên, song quy mô DN CNHT còn nhỏ cho thấy mức độ lan tỏa của tăng trưởng CNCBCT tới khu vực CNHT còn hạn chế.

**Bảng 5.** Doanh thu, lợi nhuận trước thuế của các doanh nghiệp và doanh nghiệp CNCBCT tại Thái Nguyên giai đoạn 2019 – 2023 [25]

| Diễn giải           | ĐVT     | 2019     | 2020     | 2021     | 2022     | 2023     |
|---------------------|---------|----------|----------|----------|----------|----------|
| DTT DN CNCBCT       | Tỷ đồng | 792.910  | 787.767  | 835.170  | 854.714  | 759.420  |
| LNTT các DN         | Tỷ đồng | 52.518,5 | 52.229,9 | 53.724,5 | 56.977,2 | 47.012,2 |
| LNTT DN CNCBCT      | Tỷ đồng | 52.259,7 | 52.639,8 | 53.517,9 | 57.530,8 | 47.534,3 |
| Tỷ suất LNTT các DN | %       | 5,8      | 5,7      | 5,5      | 5,7      | 5,2      |
| Trong đó CNCBCT     | %       | 6,6      | 6,7      | 6,4      | 6,7      | 6,3      |

Ghi chú: DTT: Doanh thu thuần; LNTT: Lợi nhuận trước thuế

### 3.5. Vai trò lan tỏa của CNCBCT và FDI đối với phát triển CNHT

Đối với ngành CNCBCT của tỉnh Thái Nguyên, vốn đầu tư thực hiện tăng mạnh hơn so với mặt bằng chung. Bảng 6 cho thấy, vốn đầu tư thực hiện ngành CNCBCT tăng từ 22.090,4 tỷ đồng năm 2020 lên 33.375,0 tỷ đồng năm 2024, tăng khoảng 11.284,6 tỷ đồng, tương ứng mức tăng hơn 51%. Điều này cho thấy CNCBCT tiếp tục là lĩnh vực thu hút vốn đầu tư chủ yếu của tỉnh, đóng vai trò động lực trong phát triển công nghiệp và tăng trưởng kinh tế địa phương.

**Bảng 6.** Vốn đầu tư thực hiện ngành CNCBCT trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2020 – 2024 [25]

| Diễn giải                 | Đơn vị  | 2020     | 2021     | 2022     | 2023     | 2024     |
|---------------------------|---------|----------|----------|----------|----------|----------|
| Tổng vốn đầu tư các ngành | Tỷ đồng | 46.871,6 | 52.057,1 | 57.156,9 | 61.251,7 | 65.593,5 |
| Vốn đầu tư ngành CNCBCT   | Tỷ đồng | 22.090,4 | 25.409,5 | 26.915,1 | 33.385,0 | 33.375,0 |
| Cơ cấu ngành CNCBCT       | %       | 47,13    | 48,81    | 47,09    | 54,50    | 50,88    |

Xét về cơ cấu vốn đầu tư, tỷ trọng vốn đầu tư cho ngành CNCBCT trong tổng vốn đầu tư toàn tỉnh duy trì ở mức cao và có xu hướng tăng. Năm 2020, tỷ trọng này đạt 47,13%, đến năm 2023 tăng lên mức cao nhất là 54,50%, trước khi điều chỉnh nhẹ xuống 50,88% vào năm 2024. Việc trên 50% tổng vốn đầu tư toàn tỉnh tập trung vào ngành CNCBCT cho thấy sự ưu tiên rõ rệt của tỉnh đối với phát triển công nghiệp, đặc biệt là các ngành có giá trị gia tăng cao và khả năng lan tỏa mạnh như điện tử, cơ khí chế tạo.

### 3.6. Các chính sách phát triển công nghiệp hỗ trợ

Khung chính sách phát triển CNHT ở Việt Nam được hình thành tương đối đồng bộ, bao gồm Nghị định số 111/2015/NĐ-CP [17]; Quyết định số 68/QĐ-TTg [18]; Quyết định số 10/2017/QĐ-TTg [19]; cùng các văn bản liên quan như Quyết định số 1556/QĐ-TTg [26], Quyết định số 9028/QĐ-BCT [27] và Thông tư số 55/2015/TT-BCT [28]. Giai đoạn gần đây, chính sách CNHT tiếp tục được hoàn thiện theo hướng nâng cao năng lực doanh nghiệp và tăng cường liên kết chuỗi cung ứng, tiêu biểu là Nghị quyết số 115/NQ-CP năm 2020 của Chính phủ về các giải pháp thúc đẩy phát triển công nghiệp hỗ trợ [20].

Trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, phát triển CNHT được triển khai trong khuôn khổ hệ thống các văn bản định hướng và tổ chức thực hiện quan trọng. Quyết định số 222/QĐ-TTg ngày 14/3/2023 đã nhấn mạnh yêu cầu phát triển CNHT gắn với các KCN, CCN và chuỗi giá trị sản xuất [24]. Trên cơ sở định hướng này, Kế hoạch số 136/KH-UBND ngày 02/8/2021 của UBND tỉnh Thái Nguyên được ban hành nhằm triển khai Chương trình quốc gia phát triển công nghệ cao đến năm 2030 theo Quyết định số 130/QĐ-TTg, qua đó tạo nền tảng thúc đẩy đổi mới công nghệ, nâng cao năng lực sản xuất và khả năng tham gia chuỗi cung ứng của DN công nghiệp hỗ trợ trên địa bàn tỉnh [29].

Đặc biệt, Quyết định số 4276/QĐ-UBND ngày 30/12/2021 của UBND tỉnh Thái Nguyên phê duyệt Chương trình phát triển công nghiệp hỗ trợ tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2021–2025 đã cụ thể hóa các mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp phát triển công nghiệp hỗ trợ [30].

### **3.7. Đánh giá chung về thực trạng phát triển CNHT trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên**

#### **3.7.1. Kết quả đạt được**

Quy mô và không gian công nghiệp của tỉnh tiếp tục mở rộng, tạo nền tảng thuận lợi cho phát triển CNHT. Hệ thống KCN, CCN được quy hoạch và đầu tư ngày càng đồng bộ, góp phần thu hút đầu tư, cải thiện hạ tầng và hỗ trợ hình thành liên kết sản xuất – cung ứng giữa doanh nghiệp CNHT với doanh nghiệp đầu chuỗi. CNHT của Thái Nguyên đã từng bước hình thành và phát triển cùng với sự mở rộng của công nghiệp chế biến, chế tạo. Số lượng doanh nghiệp trong lĩnh vực này tăng lên trong giai đoạn 2020–2024, tạo cơ sở cho phát triển doanh nghiệp CNHT. Một số ngành như kim loại, cao su – plastic, điện – điện tử, cơ khí, sửa chữa và bảo dưỡng máy móc ngày càng có vai trò rõ hơn trong cơ cấu công nghiệp của tỉnh. Khu vực CNCBCT và FDI đã tạo động lực đáng kể cho CNHT. Đây là lĩnh vực thu hút tỷ trọng vốn đầu tư lớn, đồng thời tạo ra nhu cầu ngày càng cao về linh kiện, phụ tùng, vật liệu và dịch vụ hỗ trợ, mở ra cơ hội cho doanh nghiệp CNHT trong nước tham gia chuỗi cung ứng. Khung chính sách phát triển CNHT của tỉnh từng bước được hoàn thiện theo định hướng của Trung ương. Việc ban hành chương trình và kế hoạch phát triển CNHT cho thấy sự quan tâm của chính quyền địa phương, góp phần tạo môi trường pháp lý thuận lợi cho doanh nghiệp đầu tư và nâng cao năng lực cạnh tranh.

#### **3.7.2. Hạn chế và nguyên nhân**

Bên cạnh những kết quả đạt được, CNHT trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên vẫn còn hạn chế như:

Một là không gian phát triển công nghiệp hỗ trợ trên địa bàn tỉnh chưa được quy hoạch theo hướng chuyên biệt, DN CNHT còn phân tán, chưa hình thành các cụm CNHT chuyên biệt gắn với DN CNCBCT và DN FDI, làm giảm hiệu quả liên kết và khả năng tham gia chuỗi cung ứng. Hạ tầng tại một số khu, cụm công nghiệp chưa đồng bộ, chưa tạo động lực đủ mạnh để thu hút và mở rộng hoạt động của DN CNHT.

Hai là quy mô DN CNHT còn nhỏ và phân tán, chủ yếu là DN nhỏ và vừa, thậm chí siêu nhỏ, với năng lực tài chính hạn chế. Điều này khiến DN CNHT gặp khó khăn trong việc đầu tư đổi mới công nghệ, mở rộng sản xuất và đáp ứng các yêu cầu khắt khe về chất lượng, tiến độ và tiêu chuẩn kỹ thuật của DN FDI và DN lớn.

Ba là trình độ công nghệ và năng lực sản xuất của DN CNHT còn thấp so với yêu cầu phát triển theo chiều sâu. Phần lớn DN CNHT mới tham gia vào các khâu gia công đơn giản, giá trị gia tăng thấp; tỷ lệ DN làm chủ công nghệ lõi, công nghệ cao hoặc sản xuất linh kiện then chốt còn rất hạn chế. Điều này làm giảm khả năng tham gia sâu vào chuỗi giá trị công nghiệp và hạn chế hiệu quả lan tỏa từ tăng trưởng CNCBCT sang khu vực CNHT.

Bốn là mối liên kết giữa DN CNHT trong nước với DN FDI và DN đầu chuỗi còn lỏng lẻo. Mặc dù tỉnh Thái Nguyên thu hút được nhiều dự án FDI quy mô lớn, song mức độ nội địa hóa còn thấp, phần lớn linh kiện, phụ tùng có giá trị gia tăng cao vẫn do DN FDI tự cung ứng hoặc nhập khẩu từ bên ngoài. DN CNHT trong nước chủ yếu cung cấp các sản phẩm, dịch vụ đơn giản, chưa trở thành đối tác chiến lược trong chuỗi cung ứng.

Năm là hiệu quả thực thi chính sách phát triển CNHT chưa đồng đều, một số chính sách hỗ trợ DN CNHT còn mang tính chung chung, thiếu trọng tâm và chưa thực sự phù hợp với đặc thù của DN địa phương. Khả năng tiếp cận chính sách của DN CNHT còn hạn chế do thiếu thông tin, thủ tục phức tạp và năng lực quản trị DN còn yếu.

Nguyên nhân của những hạn chế trên xuất phát từ cả phía DN và môi trường thể chế. Về phía DN, hạn chế về vốn, công nghệ, nhân lực và năng lực quản trị là những rào cản lớn đối với quá trình nâng cấp sản xuất và tham gia chuỗi giá trị. Về phía môi trường phát triển, mặc dù hệ thống chính sách đã được ban hành tương đối đầy đủ, song việc tổ chức thực hiện, kết nối cung – cầu và hỗ trợ DN CNHT tham gia sâu vào mạng lưới sản xuất của DN FDI vẫn chưa đạt hiệu quả như kỳ vọng.

#### 4. Kết luận và hàm ý chính sách

Bài viết đã phân tích thực trạng phát triển CNHT trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2020–2024. Kết quả nghiên cứu cho thấy, mặc dù CNHT đã có những bước phát triển nhất định về số lượng DN và lĩnh vực hoạt động, song quy mô DN còn nhỏ, trình độ công nghệ hạn chế, năng lực cung ứng và mức độ liên kết với DN FDI và DN lớn chưa cao. Trên cơ sở đó, một số hàm ý chính sách được rút ra nhằm thúc đẩy phát triển CNHT của tỉnh trong giai đoạn tới như sau:

Thứ nhất, chính sách phát triển CNHT cần gắn với tổ chức lại không gian công nghiệp theo hướng hình thành các cụm CNHT chuyên ngành. Việc quy hoạch, đầu tư và nâng cao hiệu quả khai thác các khu, cụm công nghiệp cần chú trọng bố trí không gian phù hợp cho DN CNHT, tạo điều kiện thuận lợi cho liên kết sản xuất, giảm chi phí giao dịch và nâng cao hiệu quả sử dụng hạ tầng công nghiệp.

Thứ hai, cần hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ và thúc đẩy chuyển đổi số trong sản xuất (ứng dụng ERP, tự động hóa...), qua đó nâng cao năng lực tham gia chuỗi cung ứng, giúp DN CNHT nâng cao khả năng tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị công nghiệp.

Thứ ba, cần tăng cường vai trò “kết nối” của chính quyền địa phương trong thúc đẩy liên kết giữa DN CNHT với DN FDI và DN lớn. Chính sách liên kết cần được triển khai theo hướng thực chất thông qua các chương trình kết nối cung – cầu, cơ sở dữ liệu DN CNHT, và cơ chế khuyến khích DN FDI sử dụng nhà cung ứng nội địa. Qua đó, từng bước nâng cao tỷ lệ nội địa hóa và giá trị gia tăng trong sản xuất công nghiệp của tỉnh.

Thứ tư, cần định vị rõ vai trò của CNHT trong chiến lược phát triển CNCBCT của tỉnh. Chính sách phát triển CNHT cần được lồng ghép trực tiếp vào quy hoạch và chương trình phát triển các ngành công nghiệp chủ lực như điện tử, cơ khí chế tạo,... những lĩnh vực đang thu hút mạnh đầu tư FDI tại Thái Nguyên. Việc xác định rõ danh mục sản phẩm CNHT ưu tiên theo từng ngành sẽ giúp định hướng đầu tư, tránh tình trạng phát triển dàn trải và thiếu trọng tâm.

Thứ năm, cần chú trọng chính sách phát triển nguồn nhân lực phục vụ CNHT. Chính sách đào tạo cần gắn chặt với nhu cầu thực tế của doanh nghiệp CNHT và các ngành công nghiệp chủ lực. Đồng thời, cần thúc đẩy ứng dụng công nghệ số và chuyển đổi số trong doanh nghiệp CNHT thông qua đào tạo kỹ năng số, từng bước nâng cao khả năng áp dụng các hệ thống quản lý sản xuất, tự động hóa và kiểm soát chất lượng. Đây là điều kiện quan trọng để nâng cao năng suất, chất lượng và tính bền vững của CNHT trên địa bàn tỉnh.

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] G. Gereffi and K. Fernandez-Stark, *Global value chain analysis: A primer* (2nd ed.). Duke Center on Globalization, Governance & Competitiveness, 2016.
- [2] World Bank, “Vietnam: Connecting value chains for trade competitiveness,” 2019. [Online]. Available: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/338961578925176972/pdf/Vietnam-Connecting-Value-Chains-for-Trade-Competitiveness.pdf>. [Accessed March 10, 2026].
- [3] OECD, *An industrial policy framework for OECD countries: Old debates, new perspectives* (OECD Science, Technology and Industry Policy Papers No. 127). OECD Publishing, 2022.
- [4] K. Ohno, *Building supporting industries in Vietnam*. National Graduate Institute for Policy Studies, 2007.
- [5] Ministry of Economy, Trade and Industry, *White paper on international economy and trade 2003*, 2003.

- 
- [6] M. E. Porter, "Clusters and the new economics of competition," *Harvard Business Review*, vol. 76, no. 6, pp. 77–90, 1998.
- [7] M. Delgado, M. E. Porter, and S. Stern, "Defining clusters of related industries," *Journal of Economic Geography*, vol. 16, no. 1, pp. 1–38, 2016.
- [8] United Nations Industrial Development Organization, "Industrial development report 2022: The future of industrialization in a post-pandemic world," 2022. [Online]. Available: <https://www.unido.org/idr-2022>. [Accessed March 10, 2026].
- [9] D. Taglioni and D. Winkler, "Making global value chains work for development," *World Economy*, vol. 43, no. 6, pp. 1464–1482, 2020.
- [10] C. Pietrobelli and C. Staritz, "Upgrading, interactive learning, and innovation systems in value chains," *World Development*, no. 140, pp. 105–217, 2021.
- [11] M. Sako, "Supplier development and industrial policy," *Industrial and Corporate Change*, vol. 31, no. 4, pp. 987–1005, 2022.
- [12] D. P. Nguyen and K. T. Nguyen, "Developing supporting industries: A new direction for Vietnam," *Journal of Economics and Development*, no. 119, pp. 38–43, 2007.
- [13] United Nations Industrial Development Organization, "Vietnam Industrial Competitiveness Report 2011," 2011. [Online]. Available: [https://www.unido.org/sites/default/files/2016-06/VICR2011\\_final\\_0.pdf](https://www.unido.org/sites/default/files/2016-06/VICR2011_final_0.pdf). [Accessed March 10, 2026].
- [14] Q. H. Pham, "Improving Vietnam's policies for developing its supporting industries," *Journal of Industrial and Commercial Research*, 2024. [Online]. Available: <https://vioit.vn/hoan-thien-chinh-sach-phat-trien-nganh-cong-nghiep-ho-tro-cua-viet-nam.html>. [Accessed March 10, 2026].
- [15] Vietnam Ministry of Industry and Trade, *Summary report on industrial production and trade activities in November 2023*, 2023.
- [16] S. Kim and J. Lee, "Global value chains and industrial upgrading in developing countries," *World Development*, no. 138, pp. 105–123, 2021.
- [17] Vietnam Government, *Decree No. 111/2015/ND-CP on the development of supporting industries*, 2015.
- [18] Vietnam Prime Minister, *Decision No. 68/QĐ-TTg dated January 18, 2017, on approving the Program for the development of supporting industries from 2016 to 2025*, 2017.
- [19] Vietnam Prime Minister, *Decision No. 10/2017/QĐ-TTg dated April 3, 2017, promulgating the Regulations on management and implementation of the Program for the development of supporting industries*, 2017.
- [20] Vietnam Government, *Resolution No. 115/NQ-CP on solutions to promote the development of supporting industries*, 2020.
- [21] People's Committee of Ho Chi Minh City, *Decision No. 1647/QĐ-UBND dated May 18, 2020, on promulgating the Program for the development of supporting industries in Ho Chi Minh City for the period 2020–2025*, 2020.
- [22] People's Committee of Dong Nai Province, *Plan No. 3681/KH-UBND dated April 3, 2020, on the development of supporting industries in Dong Nai province for the period 2020–2025*, 2020.
- [23] People's Committee of Bac Ninh Province, *Decision No. 295/QĐ-UBND dated August 31, 2021, approving the Program for the development of supporting industries in Bac Ninh province for the period 2021–2025*, 2021.
- [24] Vietnam Prime Minister, *Decision No. 222/QĐ-TTg dated March 14, 2023, approving the Planning of Thai Nguyen province for the period 2021–2030, with a vision to 2050*, 2023.
- [25] Statistics Department of Thai Nguyen Province, *Thai Nguyen province statistical yearbook 2024*. Statistics Publishing House, 2025.
- [26] Vietnam Prime Minister, *Decision No. 1556/QĐ-TTg dated October 17, 2012, approving the Scheme to assist the development of small and medium-sized enterprises in the supporting industry sector*, 2012.
- [27] Vietnam Ministry of Industry and Trade, *Decision No. 9028/QĐ-BCT approving the overall plan for the development of supporting industries until 2020, with a vision to 2030*, 2014.
- [28] Vietnam Ministry of Industry and Trade, *Circular No. 55/2015/TT-BCT dated December 30, 2015, stipulating the procedures for confirming incentives and post-incentive verification for projects producing supporting industrial products*, 2015.
- [29] People's Committee of Thai Nguyen Province, *Plan No. 136/KH-UBND dated August 2, 2021, on the implementation of the national plan for high-tech development until 2030 in Thai Nguyen province*, 2021.
- [30] People's Committee of Thai Nguyen Province, *Decision No. 4276/QĐ-UBND dated December 30, 2021, approving the Program for the development of supporting industries in Thai Nguyen province for the period 2021–2025*, 2021.
-